

per tant corroboren el postulat de *rest* com a nom pre-romà d'una mena de llança. Un *restellada* ja compareix a la primeria del S XIV, quan l'any 1316, a Barcelona: «ordenaren los conseylers e ls prohòmens de la ciutat que nagü pagés ne son fil<[> [inquietants, els futurs remences] --- no gosen portar --- axí en la ciutat, com fora la ciutat, de Castel de Felchs tro a Muntgat e al Col de Finestrelles, e del Col de Sarola e de la Gavarrà tro a la Mar, negunes armes ne espatlades, sinó coltel de mida, o bastó, o *restelada* com vaça a lauró; o bal-
10 lesta per cassar; ab que no port vires, ne cayrels, en cap ferre, sinó matrassos», CaCandi (*Misc Ht Cat.* I, 119). Potser no era gaire diferent del *rastell* (a dissimilatorià) dels vells llauradors de la PnaCast; en una cobla de l'avior, que encara reciten parlant d'un
15 bandera processional, ben comparable a una llança: «Sant Jaume porte bandera / i Sant Isidor el *fastèl*: / qui vulga regar de dia / que tinga terra 'n Fadrell» (CastPna. 1961).

Un travesser tallant porta el nom de *restro*, entre els
20 pagesos més rústics (en lloc del *rascllo* més adotzenat), de la Vall de Benasc, recordant estupendament el cast. ant. **riestre*. «palo largo y delgado, cruzado en uno de sus extremos por un travesaño erizado de púas, llamado por los labradores *restro*» «pórtame el *rascllo*
25 —o *restro*— al prau de la Rodiella» (Ferraz, 92).

En alguna de les formacions següents és probable que hi hagi hagut certa immixió de *REST*, I; en la següent, el sentit que pressuposa d'eina capaç de travessar fa pensar més en l'antiga llança: un gros i malèfic
30 gripau tenia obstruïda una deu d'aigua: «—Alerta es uis! —avisà N'Andreuet— vos podria deixar cegs .. Però N'Alí *enrestà* es calapat amb s'espasa i, ja mort el tragué de dins es forat; i, tot d'una, envestí un broll d'aigua que tenia més de dos palms de gruixa», JnCastelló (*Rond Eiv*, 41). En les dades següents, que arrellego de *AlcM*: *enrestat* 'penitent amb els braços lligats a una barra [quasi com un pollastre enastat] en la processó de Rams', a Manacor; id. *DFgra*, que era de Lluçmajor. I amb la *i* secundària, que ja hem explicat
40 en els derivats de *REST* I: *enristrar* 'enfilat amb arma o instrument punxegut': amb espasa a Pollença; amb la forquilla, NOller; amb el ceptre, JnAmades; *enristar* 'travessar amb l'ast' ross; i amb *-r-* repercutiva: «lo punyal *enristrar* en la mà dreta» en el vell parlar
45 barceloní d'EmVilanova. A Benasc diuen *enrestà* en el sentit de «acosar», «encalçar», acc. que també lliga més amb *REST* II que amb *REST* I: «l'home, que mos va rebre pillà pomes, mos va *enrestà*», «el can va *enrestà* la rabosa, pero no va podé alcansà-la» (Ballarín, *Dicc Ben*).

1 L'arnès de cuixa és la funda cuirassada en què ficava la cuixa el cavaller: també se'n deia *cuixot* (*cuixets*, supra, ben llegit?); d'aquí manllèva el cast. els seus *cuxa* i *quijote*. d'on el sobrenom de l'esbojarrat
55 heroic *Don Quijote*, en l'epos del qual apareix també *lança en cuxa* per 'llança en rest'. *Caxa* potser és error per *cuxa* en la cita mall. de 1577 donada per *AlcM* —2 Vol. I, 373b55-374a54 i notes 1-3. Supliu, s. u. p., la remissió d'*aristol* a *aresta*, que es

perdé en el tiratge, a 388a26 —3 Entre altres pas-
satges, en el llibre I, 85.4, del Rig Veda, els Maruts, semidéus de les tempestes, gegantins cavallers celestials que trasbalsen les valls de l'Himàlaia, són comparats amb *sumakhāsah ystibhīh* 'grans guerrers amb llurs llances' (*makh* = gr. μάχω 'combato' + *su* = gr. εὖ-). *Aršti-bara-* conté el verb *bara* = ll *fero* —
4 Reparem, endemés, que la *ę* oberta suposada pel cast. *ristre* es podria explicar com a desviació romànica d'un **RĪSTIS*, per confusió amb el ll. *RĒSTIS* > *REST* I, i cast. *ristra*; i que ignorem en absolut amb quin timbre es pronunciava la *e* en l'italià dels condottieri, i en el català dels nostres dialectes orientals antics

Resta, V. *restar* (*ESTAR*) *Restabliment*, *restablir*, *-blidor*, V. *restar* (*ESTAR*) *Restalador*, V. *estolledor* (*TOLDRE*) *Restaldí*, V. *estalzi* *Restalties*, V. *restar* (*ESTAR*), format com *estaries* i *deixies* però amb dissim. *r-r* > *r-l* *Restallador*, V. *toldre* *Restallar*, *restallera*, V. *rest* I, II *Restanca*, *restancar*, V. *tancar* *Restant*, V. *restar* *Restanyada*, *restanyar*, V. *estany* II *Restanyar* 'esgarrapar', no: és errada evident de lectura per *rescanyar* = *rascanyar*, de *rascar* *Restanyar* castellanisme intolerable per *estroncar*

RESTAR, amb explicació suficient a *ESTAR* (III, 756b16-29) Suplementem: «*resta*: reliquum» ja BusaN. 1507, i abans. «la *resta* del compte» des de 1377 en l'*InuLC*; «donar-m'ets tota la *resta* / que possezes en aquest món, / ca, per ma fe, tan robat són / ---», BMetge (*Fort e Pr*, *NCl* x, 59.28); «mes, com en açò, haguessen ja consumada la *resta* de la nit, convidats de Melchior, a dormir se meteren», *Curial* (*NCl* I, 91). *Restar*. «lo que *resta* en la terra, après de haver segat: stipula», OPou (*TbPu*, 61); «*resta* averiguar ésser mal contagiós de pestilència (que Déu guardi a tots per sa infinita misericòrdia)» ross. 1631 (*RLR* LXII, 302)

Arrestar, en el S XV, és sobretot del *Curial*: «No hagueren gayre anat que ells encontraren un cavaller --- lo qual --- dix: —Donzella, yo us prenc ---». *Curial s'arrestà* e mirà ço que l'Arta diria ---»; «fonc tan gran lo colp que pres en la cayguda, que perdé tota la disposició de combatre; per què, *Curial s'arrestà* e no s mugué, sperant què voldria fer» (*NCl* II, 32, 79). «En el joc de pilota valencià els dos camps contraris són els *feridors* i els *restadors*, que es llancen la pilota d'un costat a l'altre, per damunt de la corda ('galotxa'), i no pot tocar la corda», EValor-JGiner 1950-55: com que els qui «ferixen» són els qui duen la iniciativa, i ho fan amb gran força, es compendria que dels qui la reben, i repliquen, es digués que *arresten* o deturen la pilota. Potser hi hagué afèresi de la *a-*, per falsa anàlisi la *restador*, entès com falta de concordança, per la dissim. del tipus *lo u* > *la u*, *lo Donzell* > *La Donzell*, *Lo Gornal* > *La Gornal Restar*, «castellanisme» en *AlcM*, § 1a, deu ser lapsus per gallicisme, però l'hapax en qüestió més aviat sembla err. tip.